

Bedömning av berättigande vid tillståndspliktiga odontologiska röntgenundersökningar med joniserande strålning

Syfte och omfattning

Denna riktlinje gäller för röntgenutrustningar som används för tillståndspliktiga odontologiska undersökningar, det vill säga för panorama-, kefalostat- och CT-undersökningar.

Principerna som ligger till grund för berättigandet är desamma för samtliga undersökningar:

- För varje patient skall det finnas en individuell frågeställning. Denna bör endast kunna besvaras av aktuell röntgenundersökning.
- Alternativa undersökningsmetoder utan joniserande strålning skall övervägas i varje enskilt fall.
- Patienten skall ha nettonytta av undersökningen, det vill säga förväntad nytta av undersökningen ska vara större än tillförd risk som bestrålningen medför.
- Minsta möjliga stråldos ska användas. Särskild hänsyn till stråldos skall tas vid barnundersökningar. Om möjligt skall dosreducerande program användas för samtliga undersökningar.
- För barn under 12 år ska barnbländare användas vid panoramabildtagning.
- Eventuella oklarheter i remissen ska utredas innan undersökningen utförs med remitterande tandläkare/läkare.
- Tidigare tagna bilder skall användas om möjligt. Den person på den utförande enheten som beslutar om en medicinsk exponering ska så långt som det är möjligt och rimligt beakta journaluppgifter och information om diagnostik från tidigare exponeringar.
-

Bedömning av berättigandet varierar enligt nedan beroende på undersökningstyp.

Panorama- och kefalostatundersökningar

Bildtagning görs internt av tandsköterska/tandläkare inom Folktandvården samt vid käk-/ansiktsröntgen vid käkkirurgiska kliniken.

1. För de undersökningar som görs med remiss bedöms berättigandet enligt ovanstående punkter av läkare/tandläkare vid utförande klinik i samband med att remissen skrivs.
2. För de undersökningar som görs utan remiss bedöms berättigandet enligt ovanstående punkter av ansvarig utförande tandläkare.

Kompetens

Obligatorisk utbildning hålls 2 gånger/år för nya användare av panoramaröntgenutrustning >75 kV. Här ges information om principerna för berättigandebedömning, indikationer för panoramaundersökningar samt strålskyddsinformation. Utbildningen avslutas med ett skriftligt prov. Ett intyg delas ut efter avslutad och godkänd kurs.

Efterutbildning äger rum varje år i form av ett panoramaseminarium för berörd personal där frågor om indikationer för panoramaröntgen, berättigande och strålskydd diskuteras.

CBCT-undersökningar

Varje remiss granskas och bedöms av en specialist i odontologisk radiologi. Bedömningen av remissen görs enligt ovanstående punkter i samband med att undersökningen prioriteras.

Externa styrande dokument

SSMFS 2018:5

Frågor om denna riktlinje hänvisas till Medicinsk fysik, anknytning 133 33.